

Edinost in slogo bodo „Novice“ zagovarjale tudi v Novem letu in pričakujejo podpore od tistih, katerim je za **slogo mej Slovenci**.

„Novice“ veljajo kakor dosled v tiskarni prejemane za celo **3 gld. 50 kr.**, za pol leta **1 gld. 75 kr.** in za četrto leta **90 kr.**, po pošti prejemane pa za celo leto **4 gld.**, za pol leta **2 gld.** in za četrto leta **1 gld.** Naročnino prejema upravništvo v Ljubljani J. Blaznikova tiskarna, ter se pošlje najceneje skozi **poštno nakaznico**.

Božič.

Zopet so se približali prazniki, o katerih sveta cerkev oznanjuje „slavo Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji.“ Vtihnili so boji v parlamentih in poslanci so odšli na svoje domove, da se v krogu svoje rodbine, znancev in prijateljev povesele božičnih praznikov in opočijejo od hudih naporov političnih bejev.

Tudi našemu narodu želimo, da bi se mogel veseeliti miru, da bi mu minoli časi vednih bojev in bi se mogel pečati z mirnim delom za napredek svoj. Toda žal, da vse kaže, da je še daleč taka srečna doba za nas. Zadnji čas se zbirajo vedno hujši oblaki nad glavo slovenskem narodu. Napovedujejo se velike reforme v naši državi, o katerih se pa kaže, da ne bode našemu narodu v korist.

Jedva minejo prazniki, zopet se začno novi parlamentarni boji. Baš slovenskim zastopnikom bode treba v sedanjem času podvojene odločnosti in previdnosti, da bodo mogli v sedanjih težavnih razmerah vspešno braniti našega naroda pravice. Napake, ki bi jih sedaj storili, maščevale bi se za dolgo.

V tacih resnih časih bi pa bilo želeti, da bi Slovenci vsaj mej seboj bili složni in bi pri nas doma vladal mir, ker le s složnim postopanjem je mogoče doseči kakovostnih uspehov. Toda žal, da pri nas še vedno ni govoriti o kakem narodnem miru. Še vedno vladajo prejšnje strasti, še vedno se vsakovrstna nasprotja vladajoča v tujih deželah pri vse drugačnih razmerah skušajo zanesti tudi k nam. Pri teh bojih, ki zaneso večkrat tuje stvari, se le prevečkrat zanemarjajo domače koristi. Nikdo ne pomisli, da vsi naši domači prepiri o konservatizmu in liberalizmu nimajo na svetno življenje nobenega vpliva, na Slovenskem so pa v prid našim nasprotnikom, ker že star pregovor pravi, ako se dva prepirata se tretji smeje. Sicer bi pa mislili, da so posebno sedaj taki prepiri skoro odveč, ko celo na Dunaji lahko dobri katoliški možje se bratijo s Plenerjem in tako očitno kažejo, da je velik del njih prejšnjega kričanja proti liberalizmu bilo le bolj agitacijsko sredstvo, katerega pa sedaj jim več ni treba. Ravno tako je tudi pri nas marsikaj le agitacijsko sredstvo, da se razburja narod, marsikaj, kar se rado proglašajo za važno načelo.

Čas je pač, da sedaj potihnejo vsi mej nas zasejani umetni prepiri in si vsi podamo bratsko desnico za skupno narodno delo. Pred vsem poiščimo vse, kar nas veže, ne pa tistega kar na razdružuje. Le resne volje je

treba, pa se bode že napravila sloga, le vedno premišljati ne, kako bi našli kako nasprotje. Čo so se nemški konservativci in liberalci lahko sprijaznili in sporazumeli, ko je šlo za varstvo nemških predpravil proti Slovanom, pozabili tako rekoč vse, kar jih je poprej ločilo, zakaj bi se pri nas ne moglo doseči tako sporazumljenje, ko so vendar vsa nasprotja le nekako prisiljena, le nekaka kopija tujih razmer, ki pa ni prav nič primerna za naše domače odnose. Ko so se Nemci združili tako rekoč proti nam, združimo se tudi mi in podlaga temu združenju bodi naš stari slovenski program, zlasti pa borba za narodno enakopravnost, ker je narodno vprašanje že še vedno glavno vprašanje v Avstriji in bode tudi močno vplivalo pri novem vrejanju avstrijskih razmer. Naša presrčna želja je, da bi letošnji Božič bil zares **praznik miru in sprave za Slovence**.

Nevarnost za slovansko koalicijo.

Mi smo izjavili takoj, ko se je začelo govoriti o slovanski koaliciji, bojazen, da utegnejo Mladočehi naposled še vse spriditi. Kakor se kaže, naša bojazen ni bila povsem neopravičena. Minoli teden se je vršila v državnem zboru debata o češkem izjemnem stanju. Mladočehi so poslali svoje najprve govornike v boj proti izjemnim naredbam. Tudi neizogibni dr. Eduvard Gregr se je oglasil za besedo. Dr. Eduvard Gregr je sicer nadarjen mož, ali s svojimi pretiranostmi je že več škodoval češkemu narodu in svoji stranki, nego bi kedaj koristiti mogel. On je nevarnejši mimo Vašatyja, ker poslednjega nikdo že za resnega ne šteje. Kar zgrade drugi, pa dr. Eduvard Gregr podere.

Mi sicer lahko umemo, da so mladočeški govori ob tej priliki bili malo burnejši, kakor po navadi, ker stvar za katero je šlo, hudo zadeva narod češki, ker se vsa odgovornost izvrača na Mladočeha. Če so besede, ki so se pri tem izražale bile ostre, se pač zameriti ne more. Vsaj še večina ni bila posebno naudušena za izjemno stanje, in je bolj glasovala zanje, da ne izreče nekake nezaupnice vladi. V vsem se je videlo, da mnogi poslanci niso bili posebno prepričani, da bi izjemno stanje bilo potrebno. Večina je bilo skoro Heroldovega mnenja, da bi se bilo tudi izhajalo z navadnimi zakoni. Minister notranjih stvari bi bil imel tudi silno težavno stališče pri zagovarjanju izjemnega stanja, da mu ni dr. Gregr podal najboljšega orožja z govorom svojim. Da bo dr. Gregr hudo govoril, je bilo pričakovati, vsaj je šlo za to, da si pridobi prejšnjo popularnost. On je namreč dne 12. septembra, ko je policija na Sofijskem otoku malo bolj stopila na prste, jo potegnil in pokazal svojo boječnost. S tem je bil vsekako zgubil mnogo zaupanja pri narodu, ki je bil trdno prepričan, da je tako odločen mož tudi pripravljen kaj pretrpeti za svoje prepričanje. Tedanjo napako je sedaj veljalo popraviti. Res je, da posebnega občudovanja ne more vzbujati pogum v državnem zboru, ko vsak poslanec ve, da se mu ničesa zgoditi ne more, ali vendar odločen govor tudi na tem mestu nekaj vpiliva

Gotovo bi dr. Gregr bil dosegel precejšen uspeh, da se je postavil na pametno stališče, kakor so se tovariši njegovi.

Dr. E. Gregr je pa v svojem govoru ne le vse priznaval, ker se od vladne strani dolži Čehe, temveč je trdil še več. Rekel je naravnost, da Čehi ne poznajo Avstrije, temveč le Češko in češko domoljubje, potem je pravil, da Tirolci poznajo le Tirolsko, Poljaki le Galicijo, čemur so seveda dotični poslanci glasno mu oporekali. Tudi je govoril, da se je ohladila ljubezen češkega naroda do vladarske rodovine. Da Čehi ne marajo za Avstrijo, je dokaz to, da so se na Češkem mazali cesarski orli. Indirektno je tako rekoč pretil z revolucijo.

Nemci že tako radi dolže Slovane, da niso zvesti cesarju in to je že nam mnogo škodovalo. Lahko si mislimo, kako veselje so vzbujale dr. Gregra besede v levičarskem taboru. Bolje bi zanje ne bil mogel govoriti, ko bi ga bili najeli in plačali. Sedaj ne bode treba le sumničiti in zavijati, ko bodo hoteli razkričati Slovane za slabe Avstrijce, temveč kar navajali bodo dr. Gregrovo govor, ki je jeden glavnih zastopnikov one češke stranke ki sedaj ima zaupanje češkega naroda. Dr. Eduv. Gregr se pa grozno moti, če morda misli, da je res s svojim govorom kaj prestrašil vladne kroge ali pa Nemce, da bi se bolj ozirali na Čehe. Za to dr. Gregr ni pravi mož, kajti tacega se nikdo ne boji, ki je prvi pobegnil pred policijo. Sploh so Mladočehi ob izjemnem stanju v Pragi pokazali premalo poguma, da bi se njih kdo bal. Vlada ve predobro, da jej je le treba malo strožje struno napeti, pa dr. Gregrova odločnost ne seže dalje kakor do praga češkega deželnega oziroma državnega zbora. Zato pa ni pričakovati družega, kakor da bode vlada s silo skušala zatreti seme, ki so ga zasejali Mladočehi.

Večkrat se že sedaj sliši, da so razmere na Češkem le posledica Taaffejevega preveč prizanesljivega postopanja. Mi seveda nismo tega mnenja. Ali verjetno je pa, da se bode sedaj strožje postopalo na Češkem. Čehom se ne bode nikjer privolilo ničesa, češ, pospeševanje čestva je jednako s pospeševanjem protiavstrijskih teženj na Češkem. Povsod se bode sedaj podpiralo nemštvo s pretvezo, da se s tem podpira avstrijsko domoljubje. Posebno se bode gledalo, da se ohrani nemški vpliv na Moravskem in v Šleziji, češ, s tem se zabrani, da se v teh deželah ne razširijo protiavstrijski Gregrovi nazori. Znano je, da Nemci znajo vsako stvar dobro porabiti v svoj prid, in gotovo bodo porabili Gregrov govor v to, da proglase Slovane za največje sovražnike Avstrije.

Gregrovi nazori so popolnoma napačni. Mi smo prepričani, da v češkem narodu ne preminulo še avstrijsko domoljubje in tudi ne bode. Tirolci so pa že tolikrat pokazali svojo udanost za Avstrijo, da je pa razžaljivo, če je dr. Gregr rekel, da poznajo le Tirolsko in tirolsko domoljubje. Poljaki pa pač tudi niso voljni svojega domoljuba vkleniti v ozke gališke meje in sleških in bukovinskih bratov prepustiti potujčenju. Posebno je pa tudi pomisliti, se li Jugoslovani moremo zadovoljiti z Gregro-

vimi nazori, mari se to ne pravi naravnost stare Kranjce in kranjstvo proti slovenstvu klicati iz groba. Slovenski Štajarci in Korošci naj pa žrtvujejo svoje avstrijsko domoljubje kakemu štajarskemu in koroškemu patrijotizmu. Vidí se, da je dr. Gregr le gledal na efekt, da pa niti pomislil ni, če se govor njegov le malo vjema s faktičnimi razmerami.

Tudi je sedaj težko, da bi Slovenci, Dalmatinci in drugi Slovani, ki se odlikujejo s svojim čistim avstrijskim domoljubjem lahko mogli hoditi z Mladočehi. Tega si ne morejo dopustiti, da bi kdo sumničil njih neomadeževano avstrijsko mišljenje.

Dr. Gregr je s svojim nepremišljenim govorom torej že veliko oviro naredil složnemu delovanju slovanske koalicijske. Pomisliti je pa tudi, da vsa opozicija šteje le še nekaj nad 70 glasov, ako ne prištevamo nemških nacionalcev. To je pa vsekako številno premalo. Mi smo že pojasnili, da je sedaj glavna stvar, da se prepreči volilna reforma v levičarskem smislu. To je pa jedino mogoče, ako se opozicija povekša do tretjine zbornice, to je na 118 poslancev. Za ostre mladočeške govore se vlada pač malo zmeni, ali jako bi se pa zmenila, ko bi Mladočehi pri posvetovanji o volilni reformi zbrali okrog sebe 118 poslancev, kateri bi vladno predlogo vrgli pod klop. To je tudi mogoče, ko bi umno postopali. V Hohenwartovem klubu je še nekaj poslancev, ki bi se dali pridobiti, da Mladočehi umno postopajo. Ti možje nimajo proti Mladočehom družih pomislekov, kakor da se jim zde preslabi avstrijski domoljubi. Ravno tako bi tudi Rusini se utegnili jim pridružiti. Nemškonarodna stranka je celo mislila glasovati proti izjemnemu stanju v Pragi, da ni dr. Gregr stvari tako čudno naslikal. Mi se dosti ne zanašamo na nemškonarodno stranko, ali vendar ima tudi ta stranka več mož, ki bi iz nasprotstva proti liberalcem utegnili glasovati proti vladi. Sedaj je pa sploh težavneje še dobiti dosti poslancev proti vladi, ker na vsacega, ki bode podpiral Mladočehe, pade nekaka senca, kakor bi bil nasprotnik Avstrije. Zaradi tega se bojimo, da je dr. Gregr mnogo pripomogel s svojim govorom, da si z ugodno volilno reformo Nemci zagotovijo prvenstvo v naši državi. Morda se bode dala stvar še popraviti, ker volilna reforma še ne pride kmalu na vrsto, za to pa želimo, da Mladočehi v bodoče previdneje postopajo in v bodoče tudi dovolj odločnosti pokažejo proti razdirajočim elementom v svojem klubu. Sedanji čas je silno, silno važen, in napake, ki jih store sedaj, se ne bodo dale z lepo popraviti, sedaj se gre za to, bodo li tudi zanaprej še Nemci gospodovali v Avstriji, ali se pa za zmiraj naredi konec temu gospodstvu.

Politični pregled.

Državni zbor je odšel na božične počitnice, ko je poprej potrdil izjemno stanje v Pragi in dovolil začasni budget. O obeh teh dveh stvareh sta bili burni razpravi. Proti izjemnem stanju so govorili najboljši mladočeški govorniki, pa ne vsi jednako spretno. Zagovarjal je izjemno stanje minister Bacqhem, češka veleposestnika Schwarzenberg in Deym in nekateri